

Rajona bibliotēku informācija.

Rajona bibliotēkās 1970. gadā ir veikti 1034 dažādi masu pasākumi: tematiski vakari, disputi par grāmatām, bibliogrāfiski grāmatu apskati, literārās tiesas, izstādes. Šajā gadā uz 1. novembri ir notikuši 973 dažādi masu pasākumi. Visvairāk pasākumu ir bijis par sabiedriski – politiskām tēmām sakarā ar V.I.Ļeņina 100. dzimšanas dienas atceri, PSKP 24. kongresa sagaidīšanu, kongresa materiālu propagandu un jaunās piecgades uzdevumu veikšanu. Sagaidot PSKP 24.kongresu, daudzas bibliotēkas organizēja literatūras izstādes „No kongresa – kongresam”, „Pa Ļeņina ceļu uz komunismu”. Vairākas bibliotēkas organizēja tematiskus vakarus V.I.Ļeņina atcerai pēc Valsts bibliotēkas materiāla „Viņu godinot, vajag pavisam vienkāršus vārdus” (Mazsalaca, Matīši, Mujāni u.c.). Mazsalacas pilsētas bibliotēka noorganizēja tematisku vakaru „Ļeņins – dižens un vienkāršs cilvēks”. Tas ir stāstījums pie atmiņu ugunsкура, vadoties no V.I.Ļeņina laikabiedru un piederīgo atmiņām. Daudzas bibliotēkas ir organizējušas grāmatu izstāžu ciklus: „Ļeņina idejas īstenojam dzīvē” par lauksaimniecības, rūpniecības un kultūras dzīves sasniegumiem.

Lai īstenotu jaunās piecgades uzdevumu lauksaimniecībā, daudzas bibliotēkas ir nolasiņģušas grāmatu apskatus, iekārtojušas grāmatu izstādes par aktuālām tēmām: „Augsnes mēslošana un kaļķošana”, „Audzēsim labākās graudaugu šķirnes”, „Bioloģiskās augu aizsardzības metodes”, „Lauksaimniecības mašīnu remonts” u.c. Daudzas bibliotēkas ir iekārtojušas pirmrindas pieredzes stūrīšus ar lauksaimniecības darbinieku saistību rādītājiem, sasniegtiem rezultātiem un attiecīgām grāmatām. Tādi labi noformēti pirmrindas pieredzes stūrīši ir l/a „Matīši”, Ķoņu, Valmieras ciema II bibliotēkā, Jeru ciemā u.c. Daudzas bibliotēkas ir noformējušas glītus albumus un mapes par l piecgadē paveikto, kā arī tematiskas kartotēkas par mūsu rajona saimniecisko un kultūras dzīvi.

Aizvadītajā, 1970. gadā, galvenie pasākumi bibliotēku darbā bija veltīti joprojām V.I.Ļeņina 100. dzimšanas dienai, fašisma sakāves 25 gadiem, Padomju Latvijas 30. gadadienai, PSKP jūlija Plēnuma lēmumu propagandai, ievērojamu kultūras darbinieku un rakstnieku jubileju atzīmēšanai u.t.t.

Pagājušā gada darba rezultātā kopējais grāmatu izsniegums ir 454 996 eksemplāri (1969. gadā – 434 532 eksemplāri). Arī pa atsevišķām zinātņu nozarēm grāmatu izsniegums ir palielinājies. Vienīgi mākslas literatūras izsniegums ir samazinājies 18 558 eksemplāri – 1970. gadā, (19 873 – 1969. gadā). Arī lasītāju skaits ir samazinājies tajās bibliotēkās, kur mainījušies vadītāji, un bibliotēkas ir bijušas ilgāku laiku slēgtas: Bērzaines ciemā, Lodes ciemā, Kauguru ciema II bibliotēkā. Arī Ķoņu ciema bibliotēkas vadītājs slimoja 4 mēnešus un vietnieku ciema padome nevarēja atrast. Kauguru ciema I bibliotēkas vadītāja, no jauna sākdama strādāt, nebija pārrēģistrējusi lasītājus un tā rezultātā bija radusies kļūda, kas šajā gadā radīja mazāku lasītāju skaitu. Visu šo neveiksmju rezultātā kopējais lasītāju skaits šajā gadā ir samazinājies par 458 cilvēkiem.

Grāmatu izsniegums ir panākts, strādājot individuāli, gan organizējot izstādes, gan dažādus pasākumus. Sevišķi labus rezultātus grāmatu izsniegumā ir panākušas: Valmieras rajona bērnu bibliotēka – izsniegusi 46 298 eksemplāru (1969.g. – 34 934), Vecates ciema II bibliotēka – 5132 eksemplāru (1969.g. - 1757) un Brenguļu ciema I bibliotēka – 4989 eksemplāru (1969.g. - 3341).

Tieši par šo 2 pēdējo bibliotēku darbu jāatzīmē ir tas, ka abas bibliotēku vadītājas ir

jaunas darbinieces. Vecates ciema II bibliotēkas vadītāja iepriekšējā gadā, kad sāka strādāt, bija 2 mēnešu kursos. Visu šo darba gadu viņa mēroja katru dienu 8 km līdz bibliotēkai. Tagad personīgās dzīves jautājums ir nokārtots, ierādīta dzīvojamā platība bibliotēkas tuvumā. Uzsākot darbu, 1970. gadā viņa noorganizēja vēl vienu ceļojošo bibliotēku. Viņa panāca arī labu sadarbību ar sovhoza ļaudīm, sevišķi ar šoferiem, kas palīdzēja katru mēnesi nogādāt grāmatas uz ceļojošām bibliotēkām. Tāpat arī Brenguļu I bibliotēkā darba apstākļi uzlabojās: no mazas, 12.2 kvm telpas nomaļā mājā tika pārcelta uz 35 kvm telpu kādreizējā ciema padomes un kolhoza kantora ēkā. Neilgā laikā, bibliotēku pārvietoja IV ceturksnī, bibliotēkā bija panākts lielāks lasītāju skaits un grāmatu izsniegums. Tagad bija iespējams iekārtot vairākas grāmatu izstādes, tāpat arī lasītāji grāmatas varēja izvēlēties brīvas pieejas plauktos. Šīs bibliotēkas telpu jautājums tika skatīts Kultūras nodaļas padomes sēdē. Abās minētajās bibliotēkās bieži „viesi” bija rajona un zonu metodiķi.

Grāmatu izsniegums un lasītāju skaits ir palielinājies Kocēnu ciema Mujānu bibliotēkā – 7377 eksemplāru (1969.g. - 7156), Ipiķu ciema bibliotēkā – 7027 (1969.g. - 6979), Mazsalacas pilsētas bibliotēkā – 36 303 (1969.g. – 34 787), rajona bibliotēkā – 128 212 (1969.g. – 125 380). Ir bibliotēkas, kur darba rādītāji ir samazinājušies darbinieku maiņas, slimošanas un remonta dēļ. Tā Sēļu bibliotēkā, bibliotēkas vadītājas dekrēta atvaļinājuma laikā, grāmatu izsniegums samazinājies par 897 grāmatām. Lodes ciema bibliotēkas vadītāja slimoja 4 mēnešus, pēc tam aizgāja no darba – samazinājās grāmatu izsniegums – 1970.g. - 4710 eksemplāru (1969.g. - 7279). Bērzaines ciema bibliotēka bija slēgta no 1970. gada 1. janvāra līdz 1970. gada 15. maijam un no 1970. gada 15. novembra līdz 3. decembrim, jo gada laikā mainījās 2 darbinieki un abos gadījumos grūti bija atrast vietniekus. Tāpat arī Ķoņu ciema bibliotēkā pa bibliotēkas vadītāja slimošanas un remonta laiku pagāja 5 mēneši, kādēļ arī radās zemāki darba rādītāji kā iepriekšējā gadā.

Kā atzīmē daudzi bibliotēku vadītāji, vislabāk veicas grāmatas izsniegt strādājot ar lasītāju individuāli: individuālās sarunās, ieteicot grāmatas pēc individuāliem plāniem, grāmatu sarakstiem, informācijām par jaunākām grāmatām u.c. Bibliotēku darbinieki šajā gadā ir vairāk pievērsušies individuālajam darbam ar lasītāju. Ciemu bibliotēkās ir izdalītas lasītāju grupas: lauksaimniecības speciālisti, lopkopji, mehanizatori, skolēni, mājsaimnieces, pensionāri. Bibliotēkas strādā ar visām šīm grupām, bet jo sevišķi ar pirmām četrām. Par jaunaņemtām grāmatām tiek individuāli ziņots lauksaimniecības speciālistiem, gan mehanizatoriem, kā arī pa radiomezglu nolasīti apskati. Šajā gadā vairākos ciemos bija mehanizatoru kvalifikācijas celšanas kursi, kuros aktīvi piedalījās ciemu bibliotekāri ar grāmatu sagādi un propagandu. Ciemu bibliotekāri piedalījās ar grāmatu apskatiem lopkopju un brigāžu sapulcēs, tāpat arī politpulciņu sanāksmēs izliek grāmatas par attiecīgu tēmu. Arī dažādi pasākumi tiek organizēti atsevišķām grupām: derīgo padomu stundā Mazsalacas bibliotēka noorganizēja tematisku pasākumu „Augļu novākšana, pirmapstrāde, uzglabāšana”. Ielūgumi tika izsūtīti galvenokārt namamātēm. Vairākas bibliotēkas organizēja disputu par D. Avotiņas grāmatu „Nenogaliniet stirnu” jauniešu grupai u.c. Propagandējot sabiedriski - politisko literatūru, ir veikti dažādi masu pasākumi, gan arī strādāts individuāli. Ir izsniegtas 51 732 eksemplāri grāmatas (1969.g. – 49 672). Sevišķi rosīgi ir strādājušas Valmieras rajona bērnu bibliotēka, izsniedzot 3799 grāmatas (1969.g. - 2106), Skaņkalnes ciemā 561 grāmatu (1969.g. - 293), Vecates ciema II bibliotēkā 319 grāmatas (1969.g. - 80), Mazsalacas pilsētas bibliotēkā 5958 (1969.g. - 5912), Rūjienas pilsētas bibliotēkā 4926 (1969.g. - 4591).

Sabiedriski politiskās literatūras propagandai bibliotēkas ir organizējušas dažādus

interesantus pasākumus. Mazsalacas pilsētas bibliotēka noorganizēja tematiskus vakarus „V.I.Ļeņins – dižens un vienkāršs cilvēks” trijās pilsētas iestādēs. Tas ir stāstījums pie atmiņu ugunskura no V.I.Ļeņina laika biedru un piederīgo atmiņu krājumiem, kuru papildina dzeja, mūzika, kuru mīlēja klausīties V.I.Ļeņins. Stāstījumu ilustrēja ar projekcijas aparāta projicētiem attēliem, katrā pasākumā ir iekārtota grāmatu izstāde (apmeklētāji – 256 cilvēki). Mazsalacas bibliotēkas darbinieki sagatavoja literāru montāžu „Vai varam teikt viņš bija?” saturā dziesmas un dzejas par V.I.Ļeņinu, dzimteni, partiju, stāstījums par V.I.Ļeņinu kā valstsvīru: teksts atklāj mūsu sasniegumus, mūsu trauksmaino šodienu, kurā ik solī jūtam Ļeņina domu. Ar šo montāžu bibliotēkas darbinieki viesojās 5 pilsētas uzņēmumos. No interesantākajiem pasākumiem, ko organizējusi Mazsalacas pilsētas bibliotēka, būtu minama vēl literārā montāža „Padomju Latvijai 30 gadi”, kurā tika parādīta Padomju Latvijas un Mazsalacas pilsētas izaugsme.

Rūjienas pilsētas bibliotēka organizējusi dažāda satura skaņu žurnālus, kas veltīti V.I.Ļeņina atcerei, gan PSKP 24. kongresu gaidot. Skaņu žurnālu „Plauksti Padomju Latvija” pārraidīja 5 darba vietās, noklausījās vairāk kā 100 cilvēki. Šiem skaņu žurnāliem aizvien ir pievienoti arī grāmatu apskati. Polemikā par I. Ziedoņa „Kurzemīte” piedalījās 26 personas. Daudzas bibliotēkas, V.I.Ļeņina atcerei organizējušas literārus vakarus pēc Valsts bibliotēkas materiāla „Viņu godinot vajag pavisam vienkāršus vārdus”, piem., Matīšu ciema, Kocēnu ciema Mujānu bibliotēka, Mazsalacas bibliotēka u.c. Bibliotēkas organizējušas pārrunas par grāmatām: Vēvers „Indīgās saknes”, Koptelovs „Kad iedegsies liesma”, Drabkina „Rupjmaizes sausiņi”, I. Ziedonis „Kurzemīte”, D. Avotiņa „Nenogaliniet stirnu”, dokumentālo aprakstu krājumu „Zvaigznes, kas nenobāl”, par žurnāliem „Skola un ģimene” un „Lauku dzīve”. Dabas zinātņu propagandai organizēti galvenokārt grāmatu apskati, izstādes un lappuses mutvārdu žurnālos. Tā Mazsalacas pilsētas bibliotēka, kultūras nama organizētajā mutvārdu žurnālā sagatavoja lapaspusi „Selekcionāra piezīmes” un „Latvijas dzīļu bagātības”. Vairākas bibliotēkas ir organizējušas pārrunas par A. Azimova grāmatas „No augšas raugoties”, Anfilova „Bēgšana no izbrīna” u.c.

Šajā gadā vairākas ciemu bibliotēkas tika izremontētas: Kauguru ciema I bibliotēka, Bērzaines ciema, Koņu ciema bibliotēka. Koņu ciema bibliotēkas telpas remonta laikā tika paplašinātas no 47,57 kvm uz 63,04 kvm. Vēl ļoti nepieciešams remonts ir Dikļu ciema II bibliotēkas telpām, kas ir vissliktākās bibliotēkas telpas mūsu rajonā: krāsns avārijas stāvoklī, elektriskā instalācija nav kārtībā, sienas nolietotas. Brenguļu ciema II bibliotēka tika pārvietota no 12,2 kvm uz 35 kvm telpu. Iepriekšējā bibliotēkas telpa bija ciema nomaļā ēkā, 2.stāvā, kur vecākiem ļaudīm pat bija grūti uzkāpt. Patreizējā bibliotēkas telpa ir bijušā ciema centrā, kur visapkārt ir apdzīvotas mājas. Blakus bibliotēkas ēkai ir kolhoza mehāniskās darbnīcas. Šie apstākļi runā par labu bibliotēkas darbam. Valmieras ciema I bibliotēka arī ir pārvietota uz citām telpām tajā pašā mājā pirmajā stāvā no 44 kvm uz 22 kvm. Ciema priekšsēdētāja apgalvo, ka celtniecības speciālisti norādījuši, ka grāmatu svars varot radīt avāriju otrā stāvā (?) un tādēļ bibliotēka bijusi jāpārvieto pirmajā stāvā.

Jaunatvērtā Naukšēnu ciema II bibliotēka atrodas Naukšēnu ciema nostūrī, pie Valkas rajona robežām. Tā kā šeit kādreiz ir bijis kolhoza centrs un Valkas rajona Piksāru ciema padome, tad uz kādreizējās Piksāru ciema bibliotēkas bāzes, 38 kvm lielā telpā tika atvērta šī bibliotēka. Grūtības sagādāja darbinieka atrašana. Tagad te strādā Kultūras – Izglītības iestāžu tehnikuma bijusī audzēkne Rumba Edīte, no 1970. gada 1. oktobra. Tā kā šajā mikrorajonā ir aptuveni 190 iedzīvotāji, tad lielas perspektīvas lasītāju iesaistīšanā nevar būt. Bibliotekāre ir paredzējusi 1971. gadā noorganizēt vēl vienu ceļojošo bibliotēku.

Plaukti un pārējais inventārs ir nolietots. Naukšēnu ciema priekšsēdētājs apsolīja 1971. gadā šai bibliotēkai sagādāt jaunu inventāru.

Cienu bibliotēkās joprojām ir grūtības ar malkas sagatavošanu un krāšņu kurināšanu. Parasti šajā darbā palīdz bibliotekāru ģimenes locekļi, bet, ja tādu nav, tad varam iedomāties, kādos apstākļos ir jāuzsāk darba diena. Tāpat arī sūdzas Rūjienas pilsētas un bērnu bibliotēku vadītājas, ka ar piešķirtiem centralizētiem līdzekļiem nevar sagatavot apkures periodam vajadzīgo malku.

Mūsu rajonā, jau vairākus gadus, Rencēnu I bibliotēkas grāmatu iegādei papildus līdzekļus piešķir I/a „Zelta druva”. Šajā gadā tika piešķirti 90 rubļi. Ipiķu ciema I/a „Rosme” bibliotēkas vadītājai katru mēnesi maksā 15 rubļus par uzskatāmās aģitācijas izgatavošanu. Šajā gadā I/a „Vārpa” piešķīra Brenguļu ciema II bibliotēkai 176 rubļus inventāra iegādei.

Informācija par darbu Valmieras rajona bibliotēkā 1970. gadā.

Veicot darbu 1970. gadā, galvenie pasākumi joprojām bija veltīti V.I.Ļeņina 100. jubilejai, Padomju Latvijas 30 gadiem, 25. gadadienai kopš uzvaras pār fašismu, Partijas kārtējo uzdevumu lauksaimniecībā propagandai, daudzu ievērojamu notikumu Vissavienības un mūsu republikas dzīvē un rakstnieku jubileju atzīmēšanai. Apkalpojot lasītājus, esam centušies visus šos notikumus vēl spilgtāk, vēl saprotamāk lasītājiem parādīt ar grāmatu starpniecību. 1970. gadā lasītāju skaits abonementā ir 2947 (1969.g. - 2919). Visvairāk bibliotēkā lasa dažādu profesiju strādnieki – 1363. Strādājošo jauniešu grupa, kas mācās vidējās (speciālās) un augstākās mācību iestādēs ir 203 cilvēki un jaunieši, kas nemācās un nav arī vidējā izglītība ir 87 cilvēki. Ar pirmās grupas jauniešiem ir daudz vieglāk strādāt: viņiem ir uzdota izņemamā literatūra. Dažreiz, jautājumu padziļināšanai, izmantojam periodikas kartotēku. Šo lasītāju apkalpošanā vienmēr grūtības sagādā vajadzīgās literatūras trūkums par speciāliem jautājumiem. Šo robu cenšamies aizpildīt ar starpbibliotēku abonementu. Šajā gadā esam saņēmuši 279 eksemplārus grāmatas SBA kārtā. Visvairāk ir saņemtas grāmatas par sabiedriski-politiskiem jautājumiem – 84, par dabas zinātnēm – 38, par tehnikas jautājumiem – 72, u.t.t. Ir bijis nepieciešams pieprasīt daiļliteratūru, jo mūsu teātra darbiniekiem – neklātniekiem ne vienmēr varam no saviem fondiem iedot vajadzīgo daiļliteratūru (bieži trūkst antīkās un aizrobežu literatūras darbu). Bieži gadās, ka SBA grāmatas ir vajadzīgas vienā reizē vairākiem neklātniekiem. Šajā gadā saņēmām mikro-foto aparātu ar kura palīdzību varēsīm uzlabot SBA darbu.

Ar jauniešu grupu, kas strādā un nemācās (7 un 8 klašu izglītība) ir nepieciešams vairāk strādāt. Jau individuālās sarunās mēģinām izdibināt viņa intereses. Iesakām uz vietas iepazīties ar grāmatu izstādēm un stendiem, pastāstām par grāmatām. Bieži jaunieši interesējas un pieprasa daiļliteratūru ar vēsturisku tēmu. Tādiem jauniešiem ar mazu izglītību un maz lasījušiem, sastādījām individuālo lasīšanas plānu, kur minējām grāmatas: I. Veinlanda „Rulamāns”, A. Gulbis „Pirms tūkstošgadiem” un „Meitene ar cirvi”, Bruknars „Zelta faraons”, L. Pūrs „Degošais pilskalns” u.c., pamazām pārejot uz nodaļu grāmatām kā Veinbergs „Pazudušās pilsētas”, Heijerdāls „Aku-Aku”, Šurs „Stāsti par kalendāru” u.c. Jauniešiem, kas neilgi ir Valmierā, ieteicam izlasīt grāmatas pēc lasīšanas ieteicamā saraksta par Valmieru: Pāvils Rozītis „Valmieras puikas”, Fimburs „Ar karstām sirdīm”, Birze „Visiem rozēs dārzā zied...”, „Valmieras varoņi”, Vīgante „Tas notika Valmierā”, Saulītis „Neaizmirstamie”.

Individuāli ir jāstrādā arī ar lektoriem un propagandistiem, kas prasa pēc materiāliem lekciju sagatavošanai. Šiem lasītājiem visbiežāk piedāvājam grāmatas no sērijām „Stāsti par dabu”, „Stāsti par vēsturi”. Esam sastādījuši arī ieteicamos lasīšanas plānus ar grāmatām no šīm sērijām.

Meitenēm ieteicam lasīšanas plānus ar grāmatām par estētiku, gaumi, morāli un kulturālu uzvedību. Bieži iesakām grāmatas „Annas Frankas dienasgrāmata”, „Ninas Kosterinas dienasgrāmata” un citas par jauniešu varonību Lielajā Tēvijas karā. Jauniešu grupai esam iekārtojuši plauktu izstādi par lasīšanas kultūru „Kā lasīt grāmatas un saprast rakstnieka domu”. Ļoti bieži no šīs izstādītes tika pieprasīta Bērsona „Bagātība pati nenāk”. Par iepriekš minētās izstādes tematu noorganizējām arī lekciju pakalpojumu kombināta šūšanas darbnīcā un 28. prof.tehniskā skolā. Bieži viesi bibliotēkas darbinieki ir 28. prof.tehniskajā skolā ar grāmatu apskatiem un literārām pēcpusdienām. Šīs skolas audzēkņi savās saistībās ir uzņēmušies veikt sabiedriski derīgo darbu rajona bibliotēkā. Viņi palīdz atgriezt grāmatas no kavētājiem, palīdz labot grāmatas u.t.t. Rajona bibliotēkai ir laba sadarbība ar rajona kultūras namu – organizējam kopīgi literāros pasākumus, kā arī piedalāmies ar grāmatu izstādēm kultūras nama tematiskajos pasākumos. Tā tematiskajā vakarā, kur bija tikšanās ar rakstniekiem – frontiniekiem (A. Griguli, J. Vanagu, Ā. Talci u.c.) iekārtojām plašu grāmatu izstādi „Reiz cēlās strēlnieks sarkanais...”.

Noorganizējām tematisku pasākumu „Pa V.I.Ļeņina dzīves un darba vietām”. Zinību biedrības lektors b. Salmiņš, kas pats bija piedalījies šādā ekskursijā, savu stāstījumu ilustrēja ar foto attēliem, parādot tos diapozitīvā. Šajā vakarā iekārtojām arī grāmatu izstādi par šo tematu.

Noorganizējām arī teorētisku konferenci „V.I.Ļeņins un grāmata” par sekojošiem tematiem:

- 1) „Grāmata un sabiedrība”;
- 2) „Grāmata V.I.Ļeņina dzīvē”;
- 3) „V.I.Ļeņina aģitvilciens Latvijā”;
- 4) „Pasaulē literatūras tēli lielā darba talkā”;
- 5) „Mūsdienu literatūra un lasītājs”.

Šajā pasākumā, kas bija organizēts bibliotēku sekcijas semināra dalībniekiem, bija uzaicināti piedalīties arī rajona bibliotēkas lasītāji. Šo konferenci noklausījās 72 cilvēki. Šajā gadā esam izsnieguši 1803 grāmatas par V.I.Ļeņinu un viņa darbus (1969.g. - 1969 eksemplārus).

Kopīgi ar TU Kultūras un sadzīves fakultāti noorganizējām lekciju ciklu:

- 1) „Estētiskās gaumes un jūtu audzināšana ģimenē”;
- 2) „Ziedu skaistums un to izvietošana dzīvoklī”;
- 3) „Par valodas kultūru”

Šajos pasākumos vienmēr noorganizējām izstādes (grāmatu). Katrā šajā pasākumā piedalījās 40 – 50 cilvēku. Vispār sabiedriski – politisko literatūru ir iespējams vairāk propagandēt un izsniegt grāmatas, kā citās zinātņu nozarēs, jo šī nodaļa aptver visplašākās mūsu dzīves jomas, un arī šīs grāmatas saņemam vairāk kā citās nozarēs (izņemot daiļliteratūru).